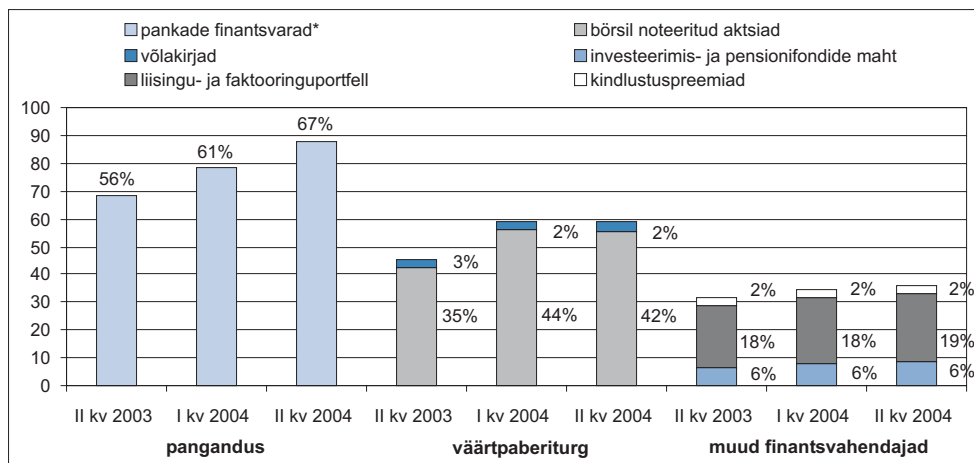

V

FINANTSSEKTORI ARENG

Kodumaist finantseerimist rahastatakse viimastel aastatel järjest enam välismaalt kaasatud ressursside abil. Nõudlus eluasemelaenude järele on püsinud tugev ja nõudlust soodustav intressilangus on tulenenud nii edasilaenatava ressursi odavnemisest kui ka tugevnenud konkurentsist, mis on sundinud panku kahandama intressimarginaale. Pankade kasumlikkus on seni püsinud küllaltki tugev, mida on aidanud toetada nii kulude kontrolli all hoidmine kui seni siiski suhteliselt rahuldav laenukvaliteet.

Muude finantsvahendajate osas osutus 2004. aasta esimesel poolel 2003. aasta teise poolega võrreldes suhteliselt aktiivseks võlakirjade esmane turg (vt joonis 5.1).

Joonis 5.1. Eesti finantsvahendajate struktuur (mld kr ja % SKT suhtes)

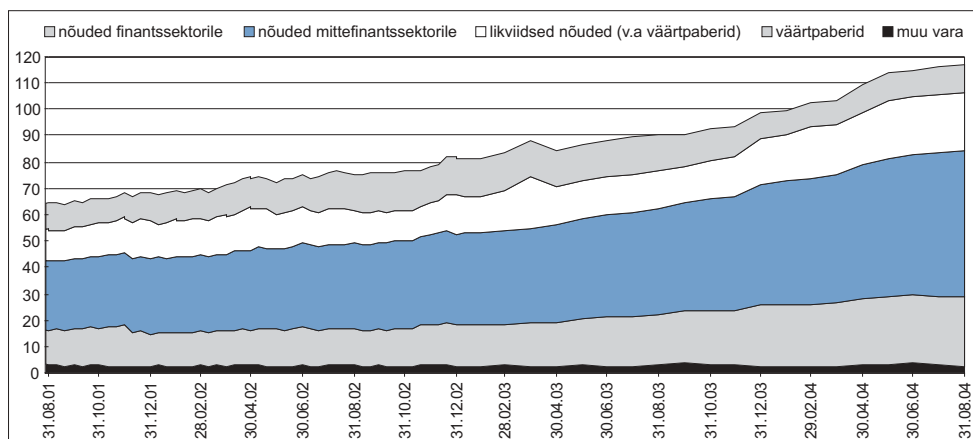
* v.a finantseerimisasutustele antud laenud

Aasta alguse aktsiahindade tugev kasv läbis teise kvartali alguse küll mõningase korrigeerimise, kuid pöördus mai algul taas tõusule. Fondide osas on kasv seni keskendunud aktsia- ja pensionifondidele. Rahaturu- ja intressifondide varade kasvu osas on jätkunud aeglustumine.

Pangandus

Pankade varad ja nende kvaliteet

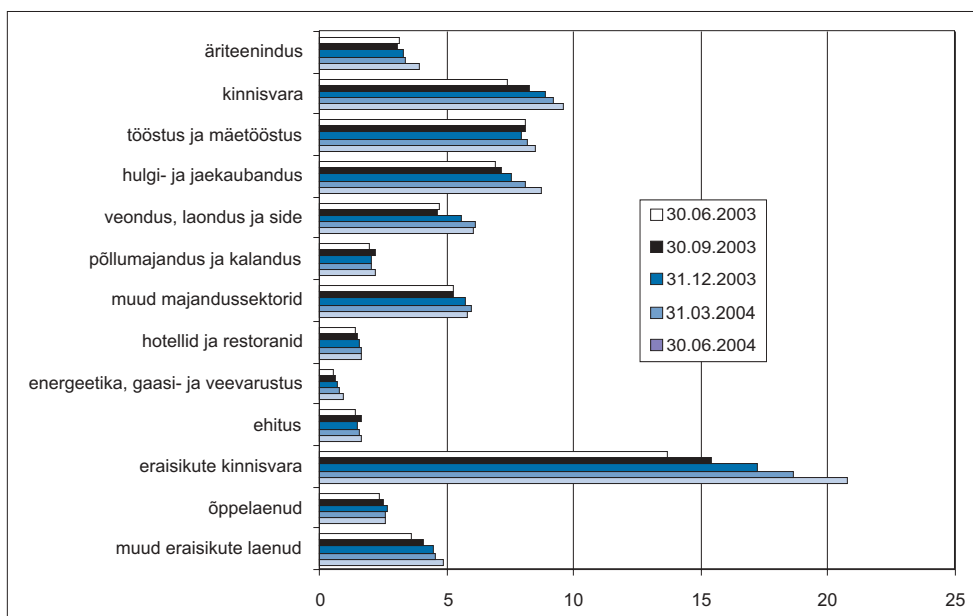
Pankade koondvarad kasvasid 2004. aasta I poolaastal kokku 16 miljardi krooni võrra ning on koos juuli ning augusti juurdekasvuga ületamas 117 miljardit krooni (vt joonis 5.2). Laenu- ning liisingfinantseerimise maht kasvas Eestis poolaastaga enam kui 8 mld krooni võrra. Finantseerimise aastakasv ei aeglustunud ka juulis ega augustis ning laenu- ja liisinguportfelli jääk kasvas veel 3,4 mld krooni võrra.

Joonis 5.2. Pankade koondvarade struktuur (mld kr)

Peaaegu pool finantseerimise kasvust tulenes laenamisest eraisikutele, millest valdav osa kasutati eluasemete soetamiseks ning renoveerimiseks. Kuigi eluasemelaenude ning -liisingu jäägi aastakasvu tempo näitas suve poole mõningast aeglustumist, on kuised laenu- ning liisingujäägi kasvud alates märtsist siiski ületanud 0,6–0,7 miljardit krooni. Kokku oli eraisikute laenu- ning liisingujääk augusti lõpus lähenemas 30 mld kroonile.

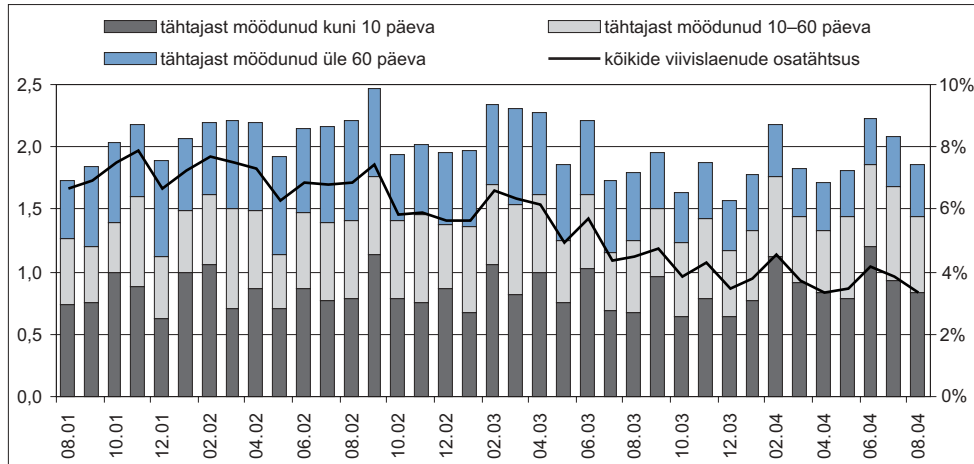
Muude sektorite osas kasvas I poolaastal enim kaubandusektori finantseerimine (1,2 mld krooni võrra), sellest 0,5 mld krooni aprillis. Kommertsinnisvarasektori finantseerimine suurenes I poolaastal 0,7 mld krooni võrra. Äriteeninduse rahastamine kasvas I poolaastal 0,6 mld krooni, tööstuse ning veonduse, laonduse ja sidega tegelevate ettevõtete finantseerimine aga 0,5 mld krooni võrra (vt joonis 5.3).

Joonis 5.3. Laenude, liisingu ja faktooringu koondportfell majandussektorite ja laenu otstarbe järgi (mld kr)

Pankade laenuportfelli kvaliteet püsis 2004. aasta esimesel poolaastal siiski suhteliselt rahuldav. Üle 60päevaste viivislaenude osatähtsus laenuportfellis oli endiselt alla 1%, lae-

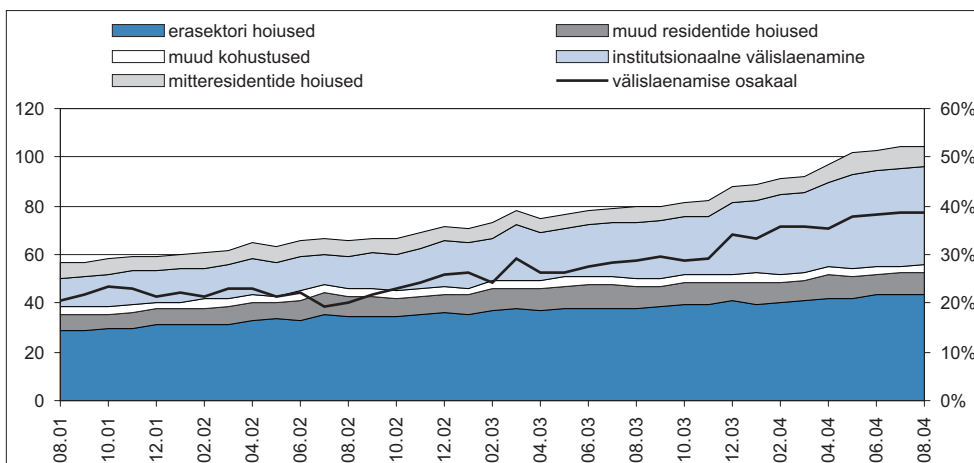
nuprovisjonide suhe laenuportfelli oli I poolaasta lõpul 1,1% lähedal (vt joonis 5.4). Suhtarve hinnates tuleb aga arvestada laenuportfelli kiire kasvu faasiga. Majandussektorite lõikes on viivislaenu osas jätkuvalt probleemseim tööstussektor (üle 60päevaste viivislaenu osatähtsus oli augusti lõpus 2,3%).

Joonis 5.4. Viivislaenu maht (mld kr; vasak telg) ja osatähtsus pankade laenuportfellis (parem telg)

Võõrvahendid

Kodumaiste hoiuste kasv on jätkuvalt finantseerimise kasvust väiksem ning poolaastaga kasvasid välismaalt kaasatud vahendid (institutsionaalne välislaenamine) enam kui 9 mld krooni võrra, mis läbi institutsionaalse välislaenamise osatähtsus kasvas 39%ni kõigist kohustustest ning kohustused mitteresidentide ees moodustasid omakapitali arvestamata 47% kõikidest kohustustest (vt joonis 5.5).

Joonis 5.5. Pankade koondkohustuste struktuur (mln kr; vasak telg) ja välislaenamise osakaal kohustustes (parem telg)

Pankade kapitali adekvaatsuse koondnäitaja I poolaastal küll pigem taandus, jõudes juuni lõpuks soolo arvestuses 13,0%ni. Sellele vaatamata on kõikide pankade kapitali adekvaatsuse näitajad püsivalt ületanud Eestis nõutavat 10%st miinimumtaset ning I poolaasta kasumid peaksid lähitulevikus kajastuma ka kapitali adekvaatsuse suhtarvudes.

Omakapitali tulukus

Pankade tulukus on vaatamata tugevnevale konkurentsile püsinud küllaltki hea. Kokku teenisid pangad I poolaastal soolo arvestuses 1,5 mld krooni ehk üle kahe korra rohkem kasumit kui möödunud aasta samal perioodil. Oluline osa selles oli aga tütarettevõtja tegevusest saadud dividenditulul. Konsolideeritud arvestuses teeniti aruandeperioodi puhaskasumina kokku 1,8 mld krooni, mis ületab möödunud aasta I poolaasta kasumit 33% võrra. Omakapitali tulukuse koondnäitajaks kujunes soolo arvestuses 20,8% ning konsolideeritud arvestuses 21,4%. Lisaks kulude kontrolli all hoidmisele (kulude-tulude suhe on nii soolo kui konsolideeritud koondarvestuses jätkuvalt kahanenud) on kasumlikkust aidanud säilitada ka varade seni siiski suhteliselt rahuldav kvaliteet (vt tabel 5.1).

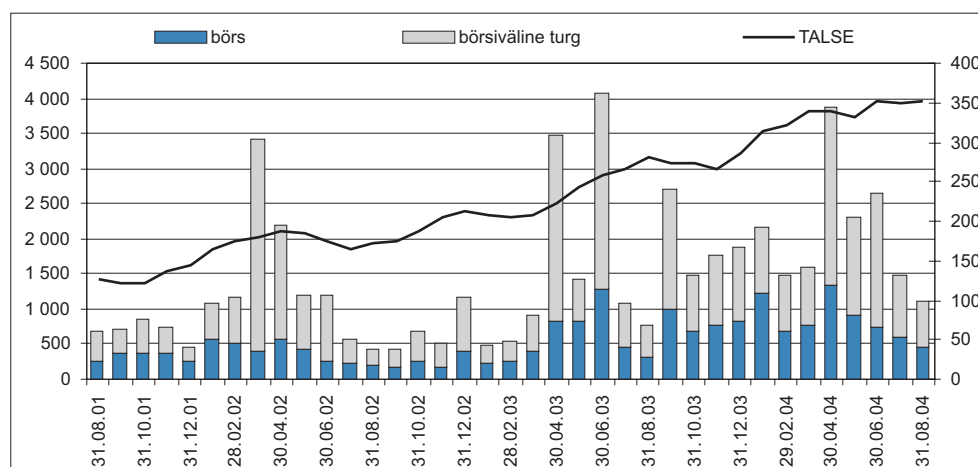
Tabel 5.1. Pankade tulukust iseloomustavad näitajad

	II kv 2002	III kv 2002	IV kv 2002	I kv 2003	II kv 2003	III kv 2003	IV kv 2003	I kv 2004	II kv 2004
Omakapitali kordaja	7,31	7,27	7,29	7,44	7,54	7,71	7,88	8,06	8,24
Omakapitali tulukus	15,73%	21,17%	14,69%	15,38%	17,46%	12,61%	14,15%	13,81%	20,83%
Varade tulukus	2,43%	2,39%	1,55%	1,62%	1,54%	1,56%	1,70%	1,63%	2,38%
Puhastulukus	0,23	0,24	0,17	0,18	0,18	0,19	0,22	0,22	0,30
Netointressimarginaal	3,73%	3,69%	3,59%	3,43%	3,32%	3,08%	2,91%	2,78%	2,62%
Hinnavahe	3,56%	3,53%	3,44%	3,28%	3,18%	2,94%	2,78%	2,66%	2,52%

Väärtpaberiturg

Aktsiaturg

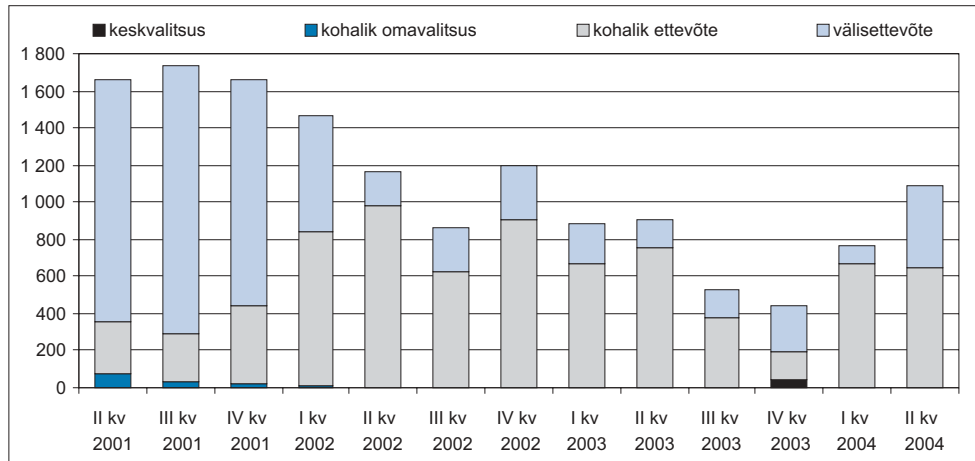
Tallinna Börs asus 2003. aasta lõpus tugevale ja laiapõhjalisele tõusule, mis viis börsiindeksi 2004. aasta I kvartali lõpuks 19% kõrgemale aasta lõpu tasemest ehk 339,38 punktile. Teise kvartali algul toimus aktsiahindade korrektsioon, mis pöördus Hansapanga aktsia vedamisel taas tõusuks mai algul. Juuli alguseks jõudis börsiindeks üle korrektsioonieelse taseme (354,96 punkti), jäädes selle punkti ümber liikuma septembri keskpaigani. Turu aktiivsuse tõusust annab tunnistust käibe suurenemine (vt joonis 5.6). Keskmise päevakäive Tallinna Börsil küündis 2004. aasta I poolaastal 47 miljoni kroonini (eelmise aasta samal perioodil 31 miljoni kroonini).

Joonis 5.6. Aktsiate käive Tallinna Börsil ja börsivälisel turul (mln kr; vasak telg) ning indeks TALSE (punkti; parem telg)

Võlakirjaturg

Võlakirjade esmane turg oli 2004. aasta esimesel poolel suhteliselt aktiivne. Uusi võlakirju emitereiti kahe esimese kvartali jooksul kokku 1,1 miljardi krooni väärtuses, mistõttu turu kapitalisatsioon oli juuni lõpuks 3,1 miljardit krooni. Üle poole uutest võlakirjadest emitereisid residentsed pangad, ülejäänud emissioonid tehti mitteresidentide ja kohalike ettevõtete poolt. Esimesel kvartalil sisenes turule ka paar uut emitenti. Võlakirjade järelturu käive oli 2004. aasta I poolaastal eelmise aasta sama perioodiga võrreldes siiski nõrgem. Keskmine päevakäive oli 7 miljonit krooni (vt joonis 5.7).

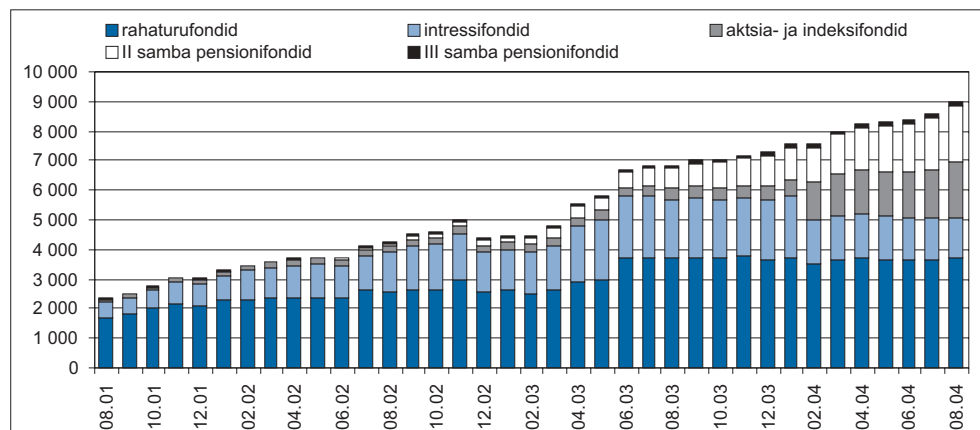

Joonis 5.7. Kvartali jooksul emitereitud võlakirjad emitentide lõikes (mln kr, vasak telg)

Muud finantsvahendajad

Investeeringis- ja pensionifondid

Käesoleva aasta esimesel poolaastal vähenesid rahaturu- ja intressifondide kahaneva tootluse (kvartali keskmine vastavalt 1,7% ja 3,3%) kõrval ka aktsia- ja pensionifondide keskmine

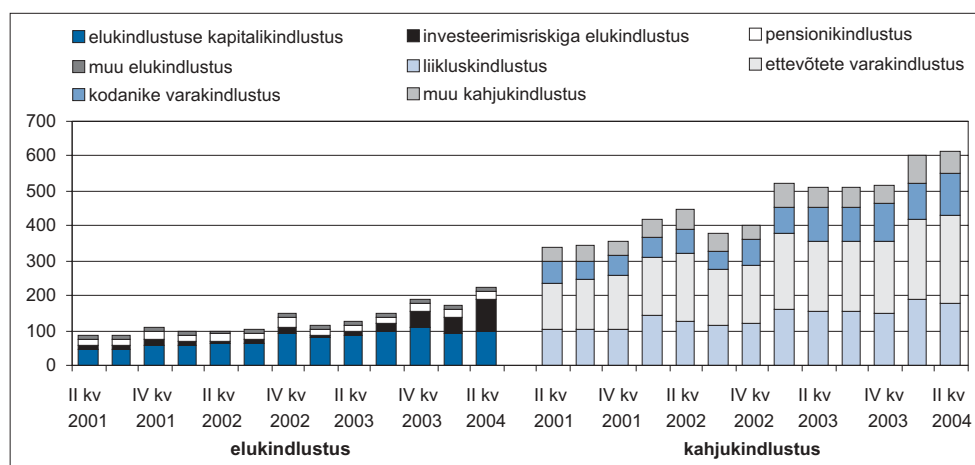
Joonis 5.8. Investeeringis- ja pensionifondide maht (mln kr)

tulusus, jäädes siiski suhteliselt kõrgele tasemele (nt aktsiafondide keskmine tootlus oli 28%). Seetõttu jätkus ka rahaturu- ja intressifondide varade kasvu aeglustumine ning kasvu keskendumine aktsia- ja pensionifondidele, mis muuhulgas väljendus uue investeerimisfondi turuletulekus. Investeerimis- ja pensionifondide varad kasvasid 2004. aasta I poolaastaga 1,14 miljardi krooni võrra, sellest pensioni- ja aktsiafondide varad vastavalt 666 ja 558 miljoni krooni võrra. Intressifondide varad kahanesid 84 miljoni krooni võrra (vt joonis 5.8).

Kindlustus

Elukindlustusseltsid kogusid 2004. aasta esimesel poolaastal brutopreemiaid 397 miljoni krooni ulatuses ehk 65% rohkem kui 2003. aasta samal perioodil. Põhiline kasv toimus investeerimisriskiga elukindlustuse ja kapitalikogumiskindlustuse lepingute alusel kogutud preemiate osas, mis hõlmavad ka täiendava kogumispensioni kindlustuse lepinguid.

Kahjukindlustusseltsid kogusid 2004. aasta esimesel poolaastal brutopreemiaid 1,2 miljardi krooni ulatuses ehk 18% rohkem kui 2003. aasta samal perioodil (vt joonis 5.9). Lõviosa kasvust andsid liikluskindlustuse ja vabatahtliku sõidukikindlustuse lepingute alusel kogutud preemiad. Kasvu panustasid märkimisväärselt ka vara- ja reisikindlustus.

Joonis 5.9. Kindlustusseltside poolt kogutud brutopreemiad (mln kr)